

Jumalateenistus Nõos P, 14.05.23 kell 11.00, *Rogate*, emadepäev

Lektsioonid: Tn 9:17–20; Rm 8:24–28

Jutus: Mt 6:5–13

Laulud: 324 (1–3, 4–5, 6–7, 8–9)

Armas kogudus! Täna oleme siia kirikusse kogunenud ülestõusmisaja 6. pühapäeval, mille vanakiriklik nimi on *Rogate* 'paluge'. Ent täna, maikuu 2. pühapäeval tähistame ka emadepäeva.

Neid kahte püha on võimalik hästi kokku panna, sest nii taevane Isa kui meie maine ema on tahtnud meile parimat. Meie oleme ju palunud neilt seda, mida meil eluks tarvis on.

Peale selle on ju meie ema alati palunud meie eest inimesi, kellest meie elu sõltub. Meie elu kulgeb aga õnnistusrohkel, kui meie ema on palunud meie eest Jumalat. Paljude meiega ongi niimoodi juhtunud! Samuti ütleb apostel Paulus, et meie Issand ja Õnnistegija Jeesus Kristus palub oma taevast Isa meie eest ning ka Püha Vaim palub meie eest.

Nõnda on palved ja meie ema üsna lahtutamatult seotud.

Mulle tuleb veelde meie legendaarse Nõo kirikuõpetaja Martin Lipu luuletus, mille Juhan Aavik on lauluks teinud. Selle teises salmis ütleb õp Lipp ema kohta: „Kuida sa mind juhataksid / maa peal õigelt elama, / õhtul õrnalt õpetasid Taevaisa paluma.“ Küllap mõtleva luuletaja ja helilooja siin seda, et ema õpetas neid Meie Isa palvet lugema. Ja et tänasel emadepäeval mõtlemegi kirikliku teema tõttu palvele, vaadeldgem tänasel jumalateenistusel põhjalikumalt just Meie Isa palvet.

Mt 6:5–13:

Ja kui te palvetate, siis ärge olge nagu silmakirjatsejad, sest nemad armastavad palvetada sünagoogides ja tänavanurkadel, et olla inimestele nähtavad! Tõesti, ma ütlen teile, neil on oma palk käes! Aga sina, kui sa palvetad, siis mine oma kambrisse ja lukusta uks, palveta oma Isa poole, kes on varjatud, ja su Isa, kes näeb varjatutki, tasub sulle! Palvetades ärge lobisege nii nagu paganad, sest nemad arvavad, et neid võetakse kuulda nende sõnaohtruse tõttu. Ärge siis saage nende sarnaseks, sest teie Isa teab, mida teile vaja läheb, enne kui te teda palute! Teie palvetage siis nõnda: Meie Isa, kes sa oled taevas! Pühitsetud olgu sinu nimi! Sinu riik tulgu, sinu tahtmine sündigu nagu taevas, nõnda ka maa peal! Meie igapäevast leiba anna meile tänapäev! Ja anna meile andeks meie võlad, nagu meiegi andeks anname oma võlglastele! Ja ära saada meid kiusatusse, vaid päästa meid ära kurjast! [Sest sinu päralt on riik ja vägi ja au igavesti. Aamen.]

Tänasel jumalateenistusel laulame meie lauluraamatu lauludest ainult ühte laulu: KLPR 324 „Oh Isa taevariigi sees.“ Laulu sõnade autor on meie usuisa dr Martin Luther, kes on selle loonud oma „Väikse katekismuse“ 3. peatüki „Meie Isa palve“ muusikaliseks vasteks. Laulu viis pärineb Valentin Schumanni 1539. aastal Saksamaal Leipzigin ilmunud lauluraamatust. Laulgem seda 9-salmilist laulu neljas osas: algul kolm esimest salmi, seejärel salmid 4–5, 6–7 ja 8–9.

Tänasel jumalateenistusel ma ei pea klassikalises mõttes jutlust, vaid kommenteerin iga laulmise eel vastavaid Meie Isa palve palveid, toetudes Martin Lutheri „Väiksele katekismusele“.

Alustan siiski Lutheri „Suures katekismusega“. Seal seob Luther Meie Isa palve peatüki sissejuhatuses selle palve 10 käsu teise käsuga: „Sina ei pea mitte Issanda, oma Jumala nime ilmaasjata suhu võtma...“.

Ta rõhutab esiteks, et selle käsu valguses oleme me lausa kohustatud palvetama, sest selle kaudu austatakse ja kasutatakse Jumala nime otstarbekalt.

Teiseks ütleb Luther, et palve läbi saame me kindluse, et Jumala töötused meile lähevad tõesti täide. Nagu on öeldud Ps 50:15: „Ja hüüa mind appi ahastuse päeval; siis ma tõmban su sellest välja ja sina annad mulle au!”

Kolmandaks rõhutab Luther, et kogu meie vari ja kaitse seisab ainult palves. „Sest me oleme ju kuradi, tema väe ja käsilaste ees, kes meie vastu võitlevad, liiga nõrgad, nii et nad võivad meid lihtsalt jalge alla tallata. Seepärast tuleb meil mõelda ja relvade järele haarata, millega kristlane peab olema varustatud, et kuradile vastu panna.“

Nüüd aga Lutheri Väikse katekismuse kolm esimest osa ja seejärel laulame laulust KLPR 324 kolm esimest salmi. Siis ma lähen altarisse ja peame tavapärase algusliturgia. Ning pärast usutunnistust

loeme ja laulame järgmised kaks osa.

Meie Isa, kes Sa oled taevas.

Mis see on? Vastus:

Sellega tahab Jumal ärgitada meid uskuma, et tema on meie tõeline Isa ja meie tema tõelised lapsed, selleks et me võiksime teda julgelt ja lootusrikkalt paluda nagu head lapsed oma head isa.

Esimene palve. *Pühitsetud olgu Sinu nimi.*

Mis see on? Vastus:

Jumala nimi on küll ka iseenesest püha, kuid me palume selles palves, et see oleks püha ka meie keskel.

Kuidas see toimub? Vastus:

Kui Jumala Sõna selgelt ja puhtalt õpetatakse ning me Jumala lastena ka pühalt selle järgi elame; aita meid selles, armas Isa taevas! Kes aga teisiti õpetab ja elab, kui õpetab Jumala Sõna, see teotab Jumala nime meie keskel; hoiab meid selle eest, taevane Isa!

Teine palve. *Sinu riik tulgu.*

Mis see on? Vastus:

Jumala riik tuleb ka ilma meie palveta, iseenesest, kuid me palume selles palves, et see tuleks ka meie juurde.

Kuidas see toimub? Vastus:

Kui taevane Isa annab meile oma Püha Vaimu, et me usuksime tema armu läbi tema püha Sõna ja elaksime jumalakartlikult nii siinset maist kui ka sealset igavest elu.

KLPR 324 (1–3)

Kolmas palve. *Sinu tahtmine sündigu nagu taevas, nõnda ka maa peal.*

Mis see on? Vastus:

Jumala hea, armulik tahe sünnib ka ilma meie palveta, kuid me palume selles palves, et see sünniks ka meie keskel.

Kuidas see sünnib? Vastus:

Kui Jumal murrab ja takistab iga kurja kavatsust ning tahtmist, mis ei lase meil Jumala nime pühitseda ja tema riigil tulla, nagu on kuradi, maailma ja meie liha tahtmine, vaid kosutab ja hoiab meid kindlalt oma Sõnas ning usus kuni meie elu lõpuni; see on tema armuline, hea tahe.

Neljäs palve. *Meie igapäevast leiba anna meile tänapäev.*

Mis see on? Vastus:

Jumal annab küll igapäevast leiba ka ilma meie palveta kõigile kurjadele inimestele, kuid me palume selles palves, et ta laseks meil seda mõista ja oma igapäevast leiba tänuga vastu võtta.

Ent mida tähendab igapäevane leib? Vastus:

Kõike, mis kuulub peatoiduse ja ihuvajaduste juurde, nagu söök, jook, riietus, jalanõud, maja, valdused, põld, kariloomad, raha, vara, jumalakartlik abikaasa, jumalakartlikud lapsed, jumalakartlikud teenijad, jumalakartlikud ja ustavad valitsejad, hea valitsus, hea ilm, rahu, tervis, kombekus, au, head sõbrad, usaldusväärsed naabrid ja muu selline.

KLPR 324 (4–5)

Viies palve. *Ja anna meile andeks meie võlad, nagu meiegi andeks anname oma võlglastele.*

Mis see on? Vastus:

Me palume selles palves, et Isa taevas ei vaataks meie pattude peale ega lükkaks seda palvet nende pärast tagasi, sest me ei vääri seda, mida me palume, ega ole seda ka ära teeninud; vaid et ta annaks seda kõike meile armust, kuna me teeme iga päev palju pattu ja oleme väärt ainult karistust. Sellepärast me tahamegi omalt poolt tõemeeli ja südamest andeks anda ning head teha neile, kes meie vastu on patustanud.

Kuues palve. *Ja ära saada meid kiusatusse.*

Mis see on? Vastus:

Jumal ei kiusa küll kedagi, kuid me palume selles palves, et Jumal kaitseks ja hoiaks meid, nii et kurat, maailm ja meie liha ei petaks ega ahvatleks meid ebausule, meeleteitele ning teistele suurtele

häbitegudele ja pahedele. Ja kui meid ka proovile pannakse, et me siis viimaks ikkagi peale jääksime ja võidu saaksime.

KLPR 324 (6–7)

Seitsmes palve. *Vaid päästa meid ära kurjast.*

Mis see on? Vastus:

Me palume selles palves kokkuvõtlikult, et Isa taevas päästaks meid nii ihu, hinge, vara kui ka au poolest kõigest kurjast ning kingiks meile viimaks, kui meie tund tuleb, õndsas elulõpu ja võtaks meid armulikult sellest hädaorust enda juurde taevasse.

Lõpusõnad. *Aamen.*

Mis see on? Vastus:

Et ma oleksin kindel, et seesugused palved on Isale taevas meelepärased ja ta on neid kuulda võtnud; sest ta on meil ise käskinud niimoodi paluda ja töotanud, et ta võtab meid kuulda. Aamen, aamen, see tähendab: Jah, jah, see sündigu nii.

KLPR 324 (8–9)